

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2021 ГОДИНА И ПРЕЗ 2021 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През четвъртото тримесечие на 2021 г. сезонно изгладените данни за brutния вътрешен продукт (БВП)¹ показват ръст от 4.7% в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и повишение от 1.0% спрямо третото тримесечие на 2021 година.

БВП за 2021 г., получен като сума от тримесечни данни, възлиза на 132 744 млн. лв. по текущи цени. БВП за 2021 г. се увеличава в реално изражение с 4.2% спрямо 2020 г. по предварителни данни.

1. Четвърто тримесечие на 2021 година

БВП в стойностен обем, текущи цени

По предварителни данни произведеният брутен вътрешен продукт през четвъртото тримесечие на 2021 г. възлиза на 38 418 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 5 587 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.709779 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 22 470 млн. долара и съответно на 3 267 долара на човек от населението. Преизчислен в евро, БВП е съответно 19 643 млн. евро, като на човек от населението се падат 2 856 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² (БДС) през четвъртото тримесечие на 2021 г. възлиза на 34 139 млн. лв. по текущи цени.

¹ Брутният вътрешен продукт по пазарни цени е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

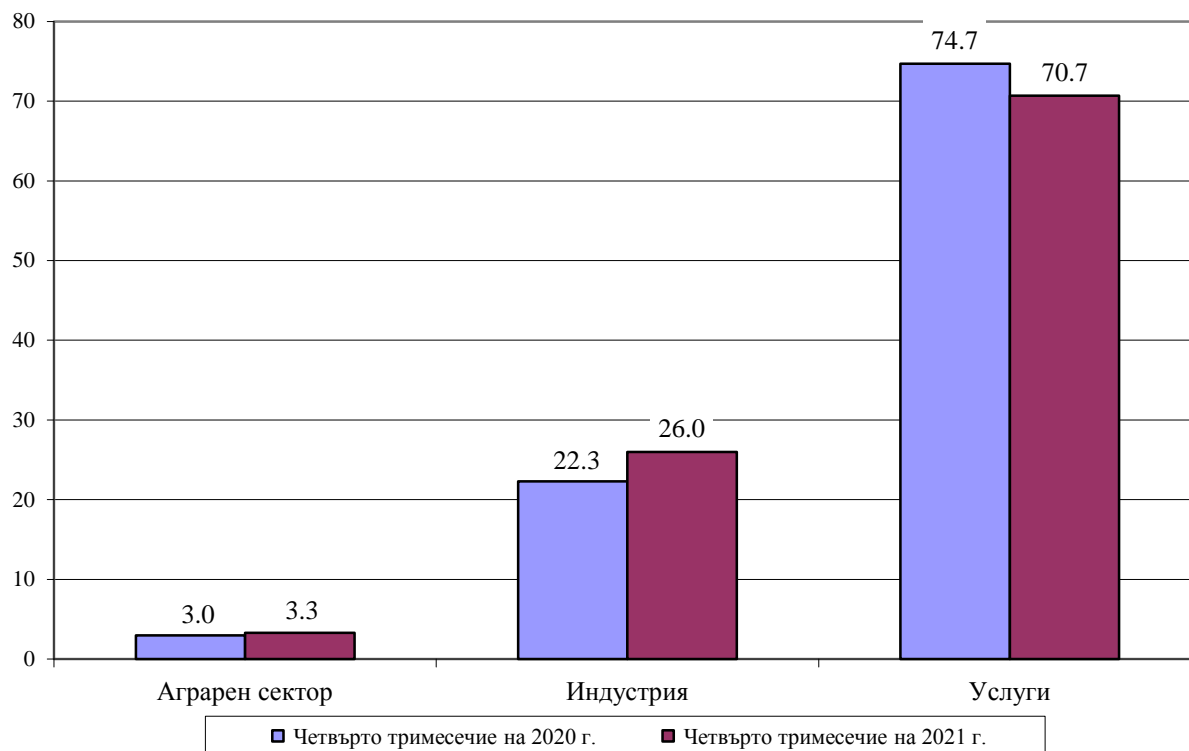
- БВП е сума от brutната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните икономически дейности на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите. БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² Брутната добавена стойност по базисни цени е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени и междинните производствени разходи по цени на купувач.

Фиг. 1. Структура на брутната добавена стойност по икономически сектори през четвъртото тримесечие на 2020 и 2021 година, %

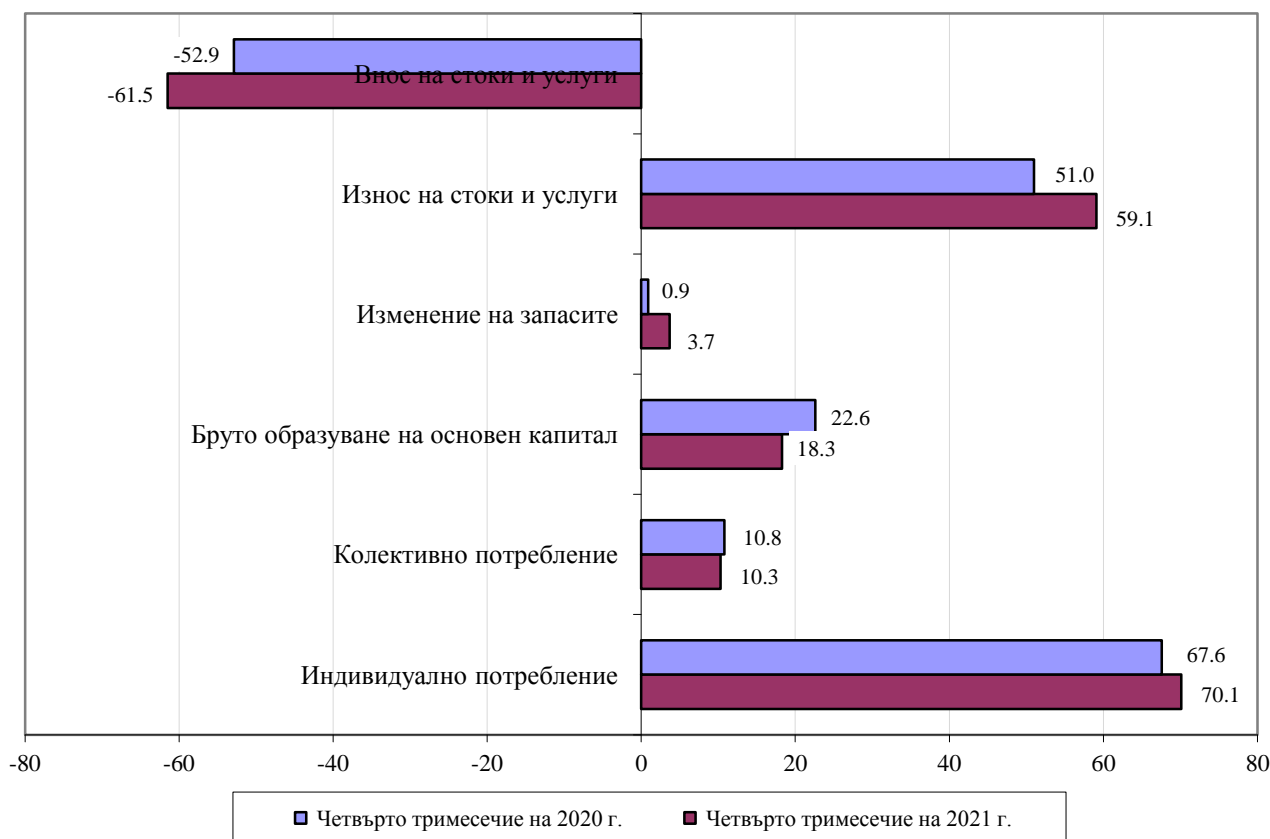

През четвъртото тримесечие на 2021 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката е 3.3%, като се увеличава с 0.3 процентни пункта спрямо същото тримесечие на предходната година.

Индустриалният сектор увеличава относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 3.7 процентни пункта до 26.0%.

Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сектора на услугите, намалява до ниво от 70.7% при 74.7% през съответния период на предходната година.

Фиг. 2. Компоненти на крайното използване на БВП през четвъртото тримесечие на 2020 и 2021 година, %

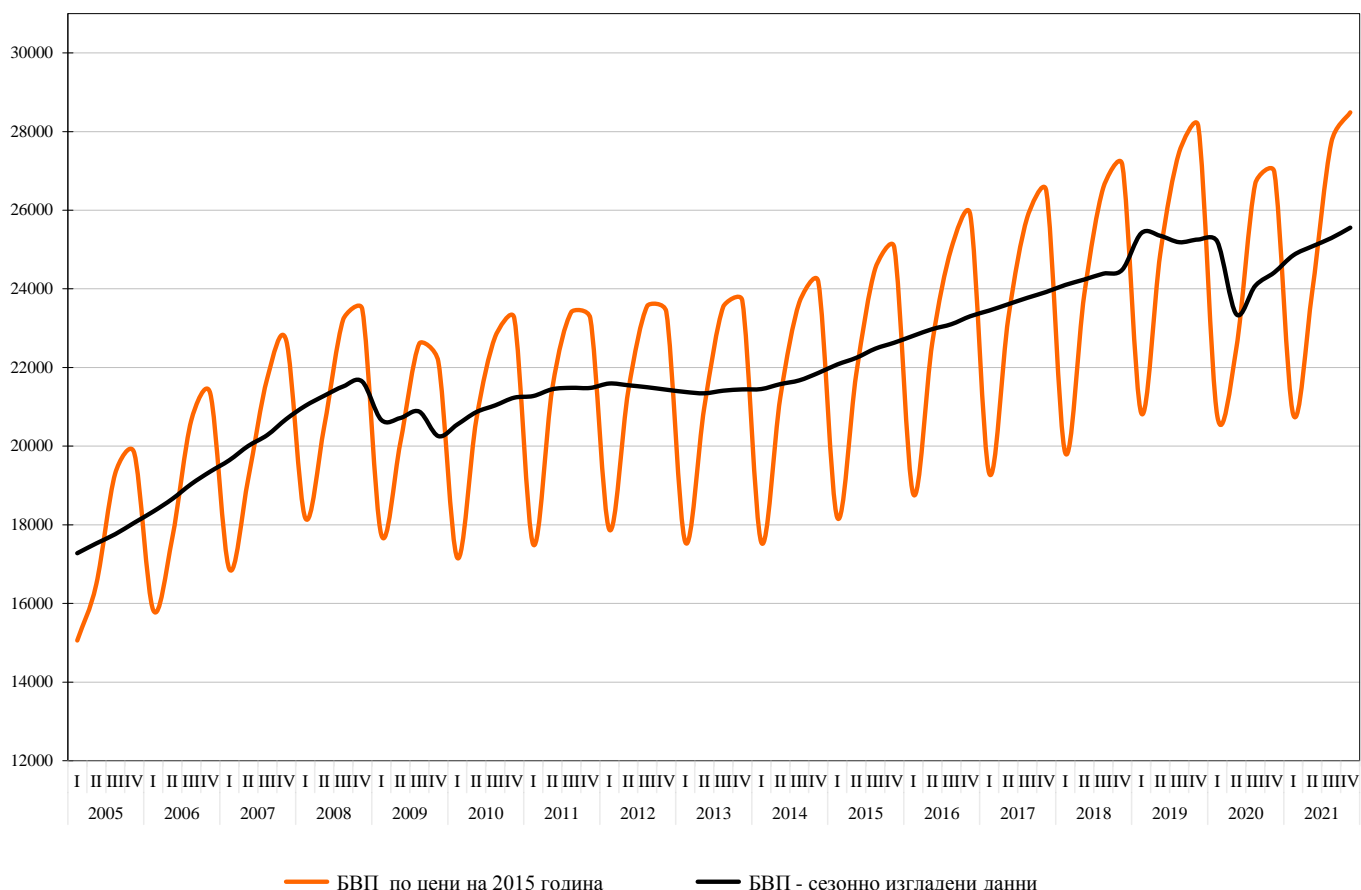
За крайно потребление¹ през четвъртото тримесечие на 2021 г. се изразходват 80.4% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 18.3% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е отрицателно.

¹ Разходите за крайно потребление включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² Бруто образуването в основен капитал се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определения отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството или от внос, които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

Темп на прираст на БВП по сезонно изгладени данни

Фиг. 3. БВП по тримесечия за периода 2005 - 2021 г. по средногодишни цени на 2015 година, милиони левове

Тримесечни изменения по сезонно изгладени данни

Според сезонно изгладените данни през четвъртото тримесечие на 2021 г. БВП¹ нараства спрямо предходното тримесечие с 1.0% (табл. 2 от приложението). Брутната добавена стойност в икономиката нараства с 1.9%.

По предварителни данни за четвъртото тримесечие на 2021 г. крайното потребление нараства с 1.0%, а бруто капиталобразуването с 0.1%.

Износът на стоки и услуги увеличава равнището си спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни със 7.4%, а вносът на стоки и услуги - с 4.8%.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане“. Процедурата се осъществява с помощта на софтуерния продукт JDemetra+, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане.

Годишни изменения по сезонно изгладени данни

БВП нараства с 4.7%, а БДС с 5.7% през четвъртото тримесечие на 2021 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението).

Растежът на брутната добавена стойност се определя от регистрираното увеличение при: Селско, горско и рибно стопанство - 16.5%, Промишленост - 12.7%, Култура, спорт и развлечения, други дейности - 10.4%, Операции с недвижими имоти - 8.9%, Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения - 6.5%, Финансови и застрахователни дейности - 3.9%, Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа - 3.8%, Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности - 3.5%.

По отношение на компонентите на крайното използване най-голямо влияние за регистрирания икономически ръст има крайното потребление с увеличение от 7.4%. Износът на стоки и услуги се увеличава с 13.4%, а вносът на стоки и услуги - с 12.1% в сравнение с четвъртото тримесечие на 2020 година.

2. БВП за 2021 година

БВП за 2021 г., получен като сума от тримесечни данни, се увеличава в реално изражение с 4.2% спрямо 2020 година.

За 2021 г. БВП достига номинален стойностен обем от 132 744 млн. лева (табл. 1 от приложението). Преизчислен в щатски долари при средно годишен валутен курс от 1.654612 лв. за 1 щатски долар, БВП възлиза на 80 227 млн. долара. На човек от населението се падат 19 268 лв. от обема на показателя, или 11 645 долара. Преизчислен в евро, БВП е съответно 67 871 млн. евро, като на човек от населението се падат 9 852 евро.

Брутната добавена стойност възлиза на 115 419 млн. лева. Реалният стойностен обем на показателя е с 3.6% по-висок в сравнение с този, достигнат през 2020 година.

Индустриалният сектор създава 26.5% от добавената стойност на икономиката, което е увеличение с 1.2 процентни пункта в сравнение с 2020 година. Секторът на услугите създава 69.2%, а аграрният сектор 4.3% от добавената стойност, при съответно 70.7 и 4.0% през 2020 година.

Методологични бележки

Тримесечните оценки на националните сметки за БВП и неговите компоненти се разработват в съответствие с методологическите принципи на Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз, приети с Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в сайта на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (9 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване.

¹ Вж. www.nsi.bg, Макроикономическа статистика.

Приложение

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за четвъртото тримесечие на 2021г. и за 2021 година по сезонно неизгладени данни

		Четвърто тримесечие на 2021 г.			2021 г.		
		стойностен обем в текущи цени, млн.лв.	относителен дял, %		стойностен обем в текущи цени, млн.лв.	относителен дял, %	
			в БДС	в БВП		в БДС	в БВП
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4):	34138.8	100.0	88.9	115418.8	100.0	86.9
2	Аграрен сектор	1111.8	3.3	2.9	4949.6	4.3	3.7
3	Индустрия	8876.7	26.0	23.1	30580.1	26.5	23.0
4	Услуги	24150.3	70.7	62.9	79889.1	69.2	60.2
5	Корективи	4279.2		11.1	17325.5		13.1
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	38418.0		100.0	132744.3		100.0
	<i>По елементи на крайното използване:</i>						
7	Крайно потребление (8+9)	30894.9		80.4	105352.2		79.3
8	Индивидуално	26922.1		70.1	92297.9		69.5
9	Колективно	3972.8		10.3	13054.3		9.8
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	8464.8		22.0	25959.5		19.6
11	В основен капитал	7042.2		18.3	21993.4		16.6
12	Изменение на запасите	1422.6		3.7	3966.1		3.0
13	Външнотърговско салдо (14 - 15)	-941.7		-2.4	1432.6		1.1
14	Износ на стоки и услуги	22684.4		59.1	83673.5		63.1
15	Внос на стоки и услуги	23626.1		61.5	82240.9		62.0
16	Статистическа разлика	0.0		0.0	0.0		0.0

Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		I 2021	II 2021	III 2021	IV 2021	I 2021	II 2021	III 2021	IV 2021
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори	2.3	0.1	1.2	1.9	-1.3	5.9	3.5	5.7
2	Селско, горско и рибно стопанство	4.2	3.4	3.9	4.1	-10.2	5.4	6.1	16.5
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	5.6	1.7	1.7	3.3	0.2	14.3	10.0	12.7
4	Строителство	-3.5	-0.4	-2.4	-2.2	-10.3	-4.7	-7.4	-8.3
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	-0.1	-0.6	0.7	0.8	-10.4	1.1	-2.4	0.8
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1.8	1.3	1.5	1.9	5.2	7.1	6.3	6.5
7	Финансови и застрахователни дейности	4.0	3.5	-4.3	0.8	3.4	20.1	6.0	3.9
8	Операции с недвижими имоти	3.9	0.6	1.1	3.0	-1.3	7.9	5.0	8.9
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	3.3	-0.3	-0.2	0.6	3.6	1.4	1.9	3.5
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	1.1	1.2	1.1	0.3	1.4	2.5	3.8	3.8
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	7.8	-1.1	2.9	0.7	-7.3	25.6	19.3	10.4
12	Корективи	2.9	0.4	0.1	-1.4	2.6	17.4	9.0	2.1
13	Брутен вътрешен продукт	1.8	0.9	0.8	1.0	-1.4	7.4	5.0	4.7
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	2.7	0.9	2.7	1.0	5.5	8.0	7.0	7.4
15	Индивидуално	3.1	1.1	15.1	-9.9	5.0	8.6	19.5	8.1
16	Колективно	0.4	-0.1	1.3	-0.8	8.1	2.0	4.2	0.8
17	Бруто капиталообразуване	-5.6	-2.0	3.1	0.1	0.7	5.2	-1.5	-4.6
18	В основен капитал	-4.6	-2.3	-4.0	-2.8	-3.3	-7.6	-11.9	-13.0
19	Изменение на запасите	.	.	.	.	.	.	.	.
20	Външнотърговско салдо	.	.	.	.	.	.	.	.
21	Износ на стоки и услуги	8.4	-0.7	-1.9	7.4	-2.6	21.3	10.0	13.4
22	Внос на стоки и услуги	3.3	1.6	1.9	4.8	2.5	22.1	14.4	12.1

¹ Темпът на прираст е изчислен въз основа на сезонно изгладени верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2015 година.